

Política espanyola

Codi: 101078

Crèdits: 12

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500259 Ciència Política i Gestió Pública	OB	2	A

Professor/a de contacte

Nom: Oriol Bartomeus Bayes

Correu electrònic: Oriol.Bartomeus@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: Sí

Altres indicacions sobre les llengües

En el grup de matí l'assignatura s'imparteix en català i en el de tarda en castellà

Equip docent

Oriol Bartomeus Bayes

Prerequisits

L'estudiant ha de tenir consolidats els conceptes treballats a l'assignatura de Ciència Política del primer curs del grau.

Objectius

Aquesta assignatura té com a finalitat apropar l'estudiant al sistema polític espanyol amb certa profunditat; a les seves característiques, els seus fonaments i a les tendències de canvi. Podrà aplicar i desenvolupar els coneixements adquirits durant el primer curs, especialment a l'assignatura de Ciència Política. A més, pretén servir de base per a assignatures com sistemes polítics comparats.

L'assignatura pretén servir de treball de competències com la capacitat de reflexió, d'expressió (oral i escrita), se síntesi i de relació. Es demana, conseqüentment, un esforç analític que va més enllà de la memorística.

Competències

- Aplicar el coneixement de l'estructura i funcionament de les institucions polítiques a problemes i/o casos pràctics, reals o simulats
- Argumentar des de diferents perspectives teòriques.
- Demostrar que coneix l'estructura i el funcionament de les institucions polítiques
- Demostrar que es comprèn l'estructura i el funcionament dels sistemes polítics en l'esfera interna i internacional, tant en l'esfera analítica com en l'elaboració de propostes d'intervenció o de polítiques públiques
- Demostrar un bon nivell d'expressió escrita en diferents registres.

- Gestionar la distribució del temps disponible per assolir els objectius establerts per portar a terme la tasca prevista.
- Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals.
- Relacionar els diferents components que conformen l'estructura i el funcionament dels sistemes polítics i l'entorn en què interactuen
- Treballar autònomament.
- Treballar en equip i en xarxa, en particular en condicions interdisciplinàries.
- Utilitzar les principals tècniques de la informació i la documentació (TIC) com a eina essencial en l'anàlisi.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar el processos electorals, incloent campanyes, estratègies electorals dels partits, escenaris polítics i l'anàlisi i interpretació dels resultats electorals
2. Argumentar des de diferents perspectives teòriques.
3. Demostrar que es comprèn l'estructura i el funcionament dels sistemes polítics en l'esfera interna i internacional, tant en l'esfera analítica com en l'elaboració de propostes d'intervenció o de polítiques públiques
4. Demostrar un bon nivell d'expressió escrita en diferents registres.
5. Explicar les actituds i els comportaments polítics, individuals i col·lectius, així com el procés de formació i expressió de les preferències polítiques
6. Gestionar la distribució del temps disponible per assolir els objectius establerts per portar a terme la tasca prevista.
7. Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals.
8. Relacionar els diferents components que conformen l'estructura i el funcionament dels sistemes polítics i l'entorn en què interactuen
9. Treballar autònomament.
10. Treballar en equip i en xarxa, en particular en condicions interdisciplinàries.
11. Utilitzar les principals tècniques de la informació i la documentació (TIC) com a eina essencial en l'anàlisi.

Continguts

Bloc 1. Els antecedents del sistema

- T1. Història constitucional 1812-1931
- T2. II República i franquisme
- T3. Bases del conflicte polític a Espanya (cleavages)
- T4. Transició i procés constituent

Bloc2. L'estructura institucional

- T5. La Constitució Espanyola de 1978
- T6. Forma d'Estat: Estat democràtic, social i de dret
- T7. Forma de Govern: Monarquia Parlamentària
- T8. Les institucions polítiques
 - El Govern
 - Les Corts Generals
 - El Tribunal Constitucional

- Altres òrgans constitucionals: Defensor del Pueblo, Tribunal de Cuentas...

T9. L'estructura territorial de l'Estat: CCAA, món local...

T10. Espanya a la UE

Bloc 3. Sistema electoral i legislatures

T11. Sistema electoral

- Sistema electoral general. Característiques, origen i efectes.

- Altres sistemes electorals a Espanya

T12. Eleccions i comportament electoral

T13. Legislatures. Política i polítiques públiques des de 1977 fins avui.

Bloc 4. Cultura política i actors

T14. Ciutadania. Cultura política i participació

- Cultura política

- Participació política

T15. Sistema de partits i partits

Sistema de partits

Partits polítics a Espanya

T16. Política contenciosa i moviments socials

- Grups d'interès

- Moviments socials a Espanya. Evolució i tendències

- Moviments socials, partits i institucions

Metodologia

L'assignatura té un valor de 12 crèdits ECTS, el que implica una dedicació de l'estudiant de 300 hores, distribuïdes de la següent forma:

a) 105 hores d'activitats dirigides: classes a l'aula i en presència del professor. Es tracta tant de les classes magistrals com dels seminaris i les pràctiques.

b) 45 hores d'activitats supervisades: realitzades per l'alumne fora de l'aula, amb un pla de treball dirigit i supervisat pel professor

c) 150 hores d'activitats autònomes: realitzades per l'alumne per compte pròpia. Inclou l'estudi de la literatura obligatòria, la preparació de seminaris i pràctiques, i la preparació dels exàmens.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-------	------	--------------------------

Tipus: Dirigides

Classes magistrals	60	2,4	3, 8
Pràctiques a classe	32	1,28	3, 4, 6, 8

Tipus: Supervisades

Preparació de textos per a la pràctica	14	0,56	6, 7, 9
Redacció per a l'exposició	8	0,32	6, 7, 9
Tutories	24	0,96	3, 4, 9

Tipus: Autònomes

Estudi del temari de l'assignatura	150	6	6, 9
------------------------------------	-----	---	------

Avaluació

L'assignatura segueix el model d'avaluació contínua i es dota de diversos mecanismes d'avaluació.

- Examen parcial 1r semestre: té un valor d'un 30%. Nota mínima per a superar-lo: 5
- Examen parcial 2n semestre: té un valor d'un 30%. Nota mínima per a superar-lo: 5
- Pràctiques: globalment tenen un valor del 30%. Es realitzaran 4 pràctiques durant el curs. Cada pràctica estarà valorada sobre 1 punt i es tindran en compte les 3 notes més elevades.
- Treball: té un valor d'un 10%.

En funció de l'evolució del curs es podran incloure activitats d'avaluació complementàries.

L'alumne es considerarà presentat a partir de l'obtenció de dues qualificacions en pràctiques o un examen.

Hi haurà un examen de compensació de la part teòrica a final de curs però només es podrà recuperar un semestre. L'alumne que hagi suspès els dos parcials no té dret a recuperació.

Per aprovar l'assignatura és necessari haver aprovat els dos exàmens parcials i obtenir una nota mitjana (un cop sumades les pràctiques i el treball) superior a 5.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen del primer semestre	30%	2	0,08	3, 4, 6, 8
Examen del segon semestre	30%	2	0,08	2, 3, 4, 6, 8, 9, 11
Pràctica del 1r bloc	10% (3 de 4)	2	0,08	1, 4, 6, 9
Pràctica del 2n bloc	10% (3 de 4)	2	0,08	4, 6, 9
Pràctica del 3r bloc	10% (3 de 4)	2	0,08	3, 4, 6, 9
Pràctica del 4rt bloc	10% (3 de 4)	2	0,08	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Treball final	10%	0	0	2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11

Bibliografia

Manuales generalistes

Reniu, J.M. (ed.) *Sistema político español* Barcelona, Huygens 2012

Alcántara, M. i Martínez, A. (eds.) *Política y Gobierno en España* València, Tirant lo Blanch 2001

García Morillo, J. *La democracia en España*. Madrid, Alianza 1996

Bibliografía específica per a la primera part:

Solé Tura, Jordi i Aja, Eliseo *Constituciones y periodos constituyentes en España (1808 - 1936)* Madrid, Siglo XXI 1977

de Riquer, Borja "La débil nacionalización española del siglo XIX" *Debates de Historia Social en España*, 20 : 97-114. 1994

Rodríguez Aguilera de Prat, Cesáreo "La transición política en España (1975-1982)" en Alcántara y Martínez (eds.) *Política y Gobierno en España* Valencia, Tirant lo Blanch 2001

Rodríguez Aguilera de Prat, Cesáreo "¿En qué sentido fue "modélica" la Transición política?", en J.M. Reniu (ed.) *Sistema político español* Barcelona, Huygens 2012

Maravall, José M. i Santamaría, Julián "Transición política y consolidación de la democracia" En Tezanos, Cotarelo i de Blas (eds.) *La transición democrática española* Madrid, Sistema 1989

Esteban Jorge de. "El proceso constituyente español" en Tezanos, Cotarelo y de Blas (eds.) *La transición democrática española* Madrid, Sistema 1989

Morodo, Raul *La transición política* Madrid, Tecnos 2004

García de Enterría, Eduardo *La constitución como normal y el Tribunal Constitucional* Madrid, Civitas 1982

Brenan *El laberinto español: antecedentes sociales y políticos de la guerra civil* Barcelona, Ibérica de Ediciones y Publicaciones 1978

Sánchez Agesta, Luís *Historia del constitucionalismo español (1808-1936)* Madrid, CEC 1984 (varias ediciones)

Tomás Villarroya, Joaquín *Breve historia del constitucionalismo español* Madrid, CEC 1982

Liñeira, Robert *El Estado de las autonomías en la opinión pública: Preferencias, conocimiento y voto* Tesi Doctoral (2012)

Subirats, Joan i Gallego, Raquel (eds.) *Veinte años de autonomías en España: leyes, políticas públicas, instituciones y opinión pública* Madrid, CIS 2002

Bibliografía específica per a la segona part:

Aragón y Aguado *Temas básicos de Derecho Constitucional* Tomo II. Organización general y territorial del Estado. Cívitas - Thomson Reuters 2011

De Carreras, Francesc *Apuntes de Derecho Constitucional I*, Tercera parte. Las Instituciones del Estado. Texto mecanografiado. Facultad de Derecho. UAB. 2008

López Guerra, Espín y altres *Derecho Constitucional* Vol. II. Los poderes del Estado. Organización territorial del Estado. Tirant lo Blanch. Valencia 2010

Molas, Isidre i Pitarch, Ismael *Las Cortes Generales en el sistema parlamentario*. Madrid, Tecnos 1997

Aja, Eliseo "Los elementos federales del estado autonómico" i "Las dificultades para la consolidación del Estado autonómico" a *El Estado autonómico: Federalismo y hechos diferenciales*. Madrid, Alianza Editorial 1999

Penadés y Urquiza-Sancho *La reforma del Senado*. Madrid: Fundación Alternativas 2007 disponible a <http://www.falternativas.org/estudios-de-progreso/documentos/documentos-de-trabajo/la-reforma-del-senado-en>.

Bassols, M.; Bosch, N.; Vilalta, M. *El model de finançament autonòmic de 2009: funcionament i valoració* Barcelona, Generalitat de Catalunya (Monografies 13) 2010

Bibliografía específica per a la tercera part:

Baras, Montserrat i Botella, Joan El sistema electoral Madrid, Tecnos 1996.

Gunther, Richard "Leyes electorales, sistemas de partidos y elites: el caso español" REIS 47, 1989.

Llera, Francisco "Los rendimientos de los sistemas electorales de las Comunidades Autónomas: el predominio del bipartidismo imperfecto" REIS 82, 1998.

Montero, José Ramón "El debate sobre el sistema electoral: rendimientos, criterios y propuestas de reforma" REP, 95, 1997.

Santamaría, Julián i Criado, Henar "9-M: elecciones de ratificación" Claves de Razón Práctica 183, 2008.

Molas, Isidre i Bartomeus, Oriol "Els espais frontera entre els electorats" WP 165, ICPS 1999

Molas, Isidre i Bartomeus, Oriol "[La Competencia política de la España de las autonomías : el eje izquierda-derecha en las Comunidades Autónomas : 1999-2001](#)" Barcelona, ICPS, 2003

Datos electorales del Ministerio del Interior www.mir.es

Montero, JR; Llera, F; Torcal, M. "Sistemas electorales en España: una recapitulación" *Reis* 58: 7-56, 1992

Caciagli, Mario "El sistema electoral de las Cortes según los artículos 68 y 69" a Predieri i García de Enterría (eds.) *La Constitución española de 1978*. Madrid, Civitas 1980

Montero, José R. i Riera, Pedro "Anexo II: Informe sobre la Reforma del sistema electoral", a *El informe del Consejo de Estado sobre la reforma electoral*. Madrid, Centro de Estudios Políticos y Constitucionales 2009

Delgado, I. "Partidos y sistemas de partidos 1977-2000" a *Política y Gobierno en España*, editat per Alcántara & Martínez. València, Tirant lo Blanch 2000

González, JJ; Bouza, F. *Las razones del voto en la España democrática 1977-2008* Madrid, Catarata 2009 (pàgs. 195-238)

Montero, José R i Lago, Ignacio "Introducción: 2008, las décimas elecciones desde la restauración de la democracia", a *Elecciones generales 2008*. Madrid, CIS 2010 (pàgs. 15-59)

Anduiza, Bosch, Orriols i Rico *Las elecciones generales de 2011*. Madrid: CIS. 2014 Capítols 1, 5 i 8.

Oliver, J. *Los sistemas electorales autonómicos*. Barcelona: IEA. 2011 Disponible a http://www.gencat.cat/drep/iea/pdfs/ctA_15.pdf

Politikon *La urna rota*. Barcelona: Debate 2014

Fundación Alternativas "[El fin del bipartidismo y la revolución que solo fue cambio](#)" a *Informe sobre la Democracia en España 2016*. Madrid: Fundación Alternativas 2017

Bibliografía específica per a la quarta part:

- Linz, Juan J. i Montero José R. (eds.) *Crisis y cambio: electores y partidos en la España de los años ochenta* Madrid, CEC 1986
- Montero, JR, M. Torcal i R Günther (1998) 'Actitudes hacia la democracia en España: Legitimidad, descontento y desafección' *Revista Española de Investigaciones Sociológicas*, 83: 9-49
- Morán M.L., J. Benedicto (2015) 'Los jóvenes españoles entre la indignación y la desafección política: Una interpretación desde las identidades ciudadanas' *Última Década*, 44: 11-38
- Molas, Isidre (ed.) *Diccionari dels Partits Polítics de Catalunya. Segle XX* Barcelona, Enciclopedia Catalana 2000
- Caciagli "La parábola de la Unión del Centro democrático" en Tezanos, Cotarelo, de Blas *La transición democrática española* Madrid, Sistema 1989
- Montero, José R. "Los fracasos políticos y electorales de la derecha española: Alianza popular, 1976-1986" REIS, 39, 1987
- Baras, Montserrat i Barberà, Oscar. "Partido Popular" a Molas, Isidre (ed.) *Diccionari dels Partits Polítics de Catalunya. Segle XX* Barcelona, Enciclopedia Catalana 2000
- Méndez Lago, Mónica *La estrategia organizativa del Partido Socialista Obrero Español (1975-1996)* Madrid, CIS 2000 (caps. 1, 2, i conclusions)
- Ramiro, Luis "Entre coalición y partido. La evolución del modelo organizativo de I.U." Revista Española de Ciencia Política, Vol. 1 n° 2, 2000
- Ramiro, Luis i Verge, Tània "Impulse and decadence of Linkage Processes: Evidence from the Spanish Radical Left" South European Society and Politics. Vol 18, 1, 2013
- Botella, Joan "Partit Socialista Unificat de Catalunya" e "Iniciativa per Catalunya" a Molas, I. (ed.) *Diccionari dels Partits Polítics de Catalunya. Segle XX* Barcelona, Enciclopedia Catalana, 2000.
- Pradera, Javier "La maquinaria de la democracia: los partidos en el sistema político español" a Tusell, Lamo de Espinosa i Pardo (eds.) *Entre dos siglos. Reflexiones sobre la democracia española* Madrid, Alianza Editorial 1996
- Iglesias, Mª Antonia. *La memoria recuperada* Madrid, Aguilar 2003
- Gunther, Richard *Política y cultura en España* Madrid, CEC 1992
- Guindal, Mariano *El declive de los dioses* Barcelona, Planeta 2011
- Torcal, Montero i Teorell "La participación política en España: Modos y niveles en perspectiva comparada" a Montero, Font i Torcal (eds.) *Ciudadanos, asociaciones y participación en España* Madrid, Centro de Investigaciones Sociológicas 2006
- Ferrer, Mariona; Medina, Lucía i Torcal, Mariano "La participación política: factores explicativos" a Montero, Font i Torcal (eds.) *Ciudadanos, asociaciones y participación en España* Madrid, CIS 2006
- Fraille, Marta *Cuánto saben los ciudadanos de política* Madrid, Fundación Alternativas 2006 (pàgs. 9-26)
- Soler i Martí, R. "Participació Democràtica. Formes emergents de participació en una democràcia en canvi" a *Àmbits de Política i Societat*. 2014 online: <http://ambitscolpis.com/la-participacio-democritica>
- Torcal, Mariano i Medina, Lucía "Orientaciones ideológicas" a Torcal, Pérez-Nievas i Morales (coords.) *España: Sociedad y política en perspectiva comparada. Un análisis de la primera ola de la Encuesta Social Europea* Valencia, Tirant lo Blanch 2005

Torcal i Pena "Desafección institucional" a Torcal, Pérez-Nievas i Morales (coords.) *España: Sociedad y política en perspectiva comparada. Un análisis de la primera ola de la Encuesta Social Europea*. Valencia, Tirant lo Blanch 2005

Calvo i Montero "Valores y religiosidad" a Torcal, Pérez-Nievas i Morales (coords.) *España: Sociedad y política en perspectiva comparada. Un análisis de la primera ola de la Encuesta Social Europea* Valencia, Tirant lo Blanch 2005

Alberich, Tomás "Movimientos sociales en España: Antecedentes, aciertos y retos del movimiento 15M" *Revista Española del Tercer Sector*. n. 22 2012

Lobera, Josep 'De movimientos a partidos. La cristalización electoral de la protesta' *Revista Española de Sociología*, 24: 97-105 2015

Martín, Irene 'Podemos y otros modelos de partido-movimiento' *Revista Española de Sociología*, 24: 107-114 2015